

РЕШЕНИЕ

№ 2375

гр. София, 19.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-12 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Кирил Ст. Петров

при участието на секретаря Ирина Ст. Василева
като разгледа докладваното от Кирил Ст. Петров Гражданско дело № 20231100107889 по описа за 2023 година

Производството по делото е образувано по искова молба, подадена от С. С. Р. против Прокуратурата на РБ, с която се иска ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца следните суми: сумата от 45 000 лв. – представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконно повдигнато и поддържано от ответника обвинение за извършено престъпление по чл. 116, ал.1, т. 4, алт. 2, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК, за което съм призната за невиновна и оправдана с Присъда № 260011 от 25.02.2022г. по НОХД 973/2019г. на СГС. НО, 14 - ти състав, потвърдена с Решение от № 386 от 13.12.2022 г. по ВНОХД № 726/2022 г. на Апелативен съд - София, НО, 4-ти състав, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 31.01.2023 г. /датата на влизане на присъдата в сила/ до окончателното изплащане на сумата.

Ищецът твърди, че на 30.04.2015г. със заповед за задържане била задържана за срок от 24 часа в сградата на 02 РУП - СДВР. На следващия ден, 01.05.2015г., била привлечена като обвиняема по ДП 1010/2015Г. по описа на 02РУП-СДВР, пр. пр.№ 7109/2015г. по описа на СГП, за извършване на престъпление по чл. 116, ал. 1., т. 4, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 от НК и била задържана за 72 часа. На 03.05.2015 г. с определение по НЧД № 1737/2015 г. по описа на СГС спрямо нея била взета мярка за неотклонение задържане под стража. С определение на САС мярката задържане под стража била отменена и била взета мярка за неотклонение подписка. На 19.01.2018г. по внесен обвинителен акт от СГП било образувано наказателно производство, което приключило с влязла в сила на 31.01.2023 г. оправдателна присъда по НОХД № 973/2019 г. на СГС, потвърдена по ВНОХД № 726/2022 г. на САС. Производството продължило 7 години и 10 месеца, ищцата била задържана 24 часа в сграда на СДВР и 12 дни търпяла МНО задържане под стража. По

време на задържането била ученичка 12 клас. През цялото време търпяла неимуществени вреди – стрес, тревога, страх, срам, притеснила се, че не може да завърши средно образование, не могла да спи, ограничили се социалните ѝ контакти, както и трудно намирала работа, тъй като сериозните работодатели не взимали служители, които са обвинени в извършване на тежко престъпление. По досъдебното производство № 1010/2015г. по описа на 02 РУ-СДВР се явявала няколко пъти пред разследващите орган и - за привличането в качеството на обвиняемо лице и за разпит на обвиняем, за участие в ПСД разпит на свидетел по реда на чл. 223 от НПК в СГС - два пъти, два пъти и за предявяване на материалите по разследването, а по време на съдебната фаза участвала общо в 20/двадесет/ съдебни заседания. Намира, че всички неимуществени вреди, които оценява на сумата в размер на 45 000 лв., са резултат от привличането като обвиняем и воденото наказателно производство. Моли иска да се уважи. Претендира разноски.

В законоустановения срок по чл. 131 ГПК е ангажиран отговор от страна на ответника. Оспорва иска по основание и по размер. Липсвала причинна връзка между претърпените вреди и действията на прокуратурата. Твърди, че претенциите на ищеца са прекомерни по размер и не съответстват на твърдените с исковата молба вреди. Твърди, че не е налице противоправно поведение от страна на ответника, като всички твърдени вреди били резултат от поведението на трети за настоящото производство лица. НЕ се доказвало лицето да е търпяло сериозни неимуществени вреди. Казусът не бил станал достояние на много лица. Наказателното производство било приключило в разумни срокове. Оспорва размера на претенцията. Липсвала приложена медицинска документация. Размерът на обезщетението бил завишен и при евентуалност се моли за намаляването му, Оспорва и претенцията за законна лихва. Моли за отхвърляне на претенциите.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с посочените от страните доводи, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

С определение от 09.11.2023 г. са отделени като безспорни и признати между страните следните обстоятелства, че срещу ищцата е образувано досъдебно производство и същата е била привлечена като обвиняема по ДП 1010/2015 г. по описа на 02РУП-СДВР, пр. пр. № 7109/2015 г. по описа на СГП, за извършване на престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 от НК, което е приключило с влязла в сила на 31.01.2023 г. оправдателна присъда по НОХД № 973/2019 г. на СГС, потвърдена по ВНОХД № 726/2022 г. на САС.

Предявен е иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ;

От приетото като доказателство по настоящото дело НОХД № 973/2019 г. на СГС, НО, ведно с ВНОХД № 726/2022 г. на Апелативен съд – София, НО, 4 състав, ведно с ДП 1010/2015 г. по описа на 02 РУП-СДВР, пр. пр. № 7109/ 2015 г. по описа на СГП, се установява, че на 30.04.2015 г. със заповед за задържане на лице, ищцата е задържана за срок от 24 часа. На 01.05.2015 г. ищцата е привлечена като обвиняема по ДП 1010/2015 г. по описа на 02 РУП-СДВР, пр. пр. № 7109/2015 г. по описа на СГП, за извършване на

престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК. На 01.05.2015 г. с постановление на прокурор от СГП, издадено по пр. пр. № 7109/2015 г. по описа на СГП, спрямо С. С. Р. е взета мярка за процесуална принуда „задържане под стража“ за срок от 72 часа, считано от момента на предявяване на обвинението.

На 03.05.2015 г. с определение, постановено по НЧД № 1737/2015 г. по описа на СГС, НО, 35-ти състав, спрямо ищцата като обвиняема по ДП 1010/2015 г. по описа на 02 РУП-СДВР, пр. пр. № 7109/ 2015 г. по описа на СГП, е взета мярка за неотклонение задържане под стража. На 12.05.2015 г. с определение, постановено по ВНЧД № 406/2015г. на Софийски апелативен съд, е отменено определение на СГС, НО, 35 състав, постановено на 03.05.2015г. по НЧД № 1737/2015 г., с което спрямо ищцата е взета мярка за неотклонение задържане под стража и вместо това е взета мярка за неотклонение „подписка“.

На 19.01.2018 г., във връзка с повдигнатото обвинение на С. С. Р., е образувано НОХД № 314/ 2018 г. по описа на Софийски градски съд, НО, 26-ти състав. На 26.06.2018 г. е проведено разпоредително заседание по НОХД № 314/2018 г. по описа на Софийски градски съд, НО, 26-ти състав, в което съдът е постановил определение за прекратяване на съдебното производство и делото е върнато на СГП. На 08.03.2019 г. е отново е внесен обвинителен акт от СГП срещу ищцата, по който е образувано НОХД № 973/2019 г. по описа на СГС, НО, 14 състав. На 25.02.2022 г., с Присъда № 260011, постановена по НОХД № 973/2019 г. по описа на СГС, НО, 14 състав, С. С. Р. е призната за невиновна в извършването на престъплението, предмет на обвинителния акт и е оправдана по повдигнатото ѝ обвинение по чл. 116, ал.1, т.4, алт. 2, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК.

Присъдата е обжалвана от частния обвинител, потвърдена е с Решение № 386, постановено на 13.12.2022 г. по ВНОХД № 726 по описа за 2022 г. на САС, НО, 4-ти състав, като същата е влязла в сила на 31.01.2023 г.

От справка за съдимост на С. С. Р. /приложени по наказателното производство/ се установява, че същата не е осъждана.

От разпита на свидетеля Г.М.С. с установява, че ищцата след повдигане на обвинението била притеснена, не искала да говори, затворила се в себе си. Преди това била жизнерадостна, а след това не искала да излиза и да се вижда с хора. Ищцата била в 11 клас, когато започнало производството. Налагало се често да сменя работата си, поради необходимостта от често явяване по делото. Работодателите ѝ имали проблеми с обвинението. След освобождаването от задържането под стража ищцата не искала да излиза. Отпуснала се повече от три години след това и чак тогава започнала да излиза от дома си по често. Свидетелят е приятел на ищцата, но доколкото показанията му са последователни и непротиворечиви, то същите се кредитират от съда.

Отговорността по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ представлява специално установена от закона гаранционна отговорност за вреди от непозволено увреждане, поради което същата

възниква при наличието на посочените в законната разпоредба предпоставки и съществуването и не зависи и не може да бъде поставяно в зависимост от други такива, които не са предвидени в закона. За възникване на отговорността са необходими две предпоставки, а именно: 1/. повдигане на обвинение на лице за извършване на престъпление и 2/. наказателното производство да е приключило с оправдателна присъда по повдигнатото му обвинение. Тази отговорност е следствие от задължението на прокуратурата да повдига и поддържа в съда обосновани обвинения, както и от задължението и да доказва и установява пред съда виновността на привлечените към наказателна отговорност лица. Не се изследва въпросът за евентуалното виновно причиняване на вредите от прокуратурата и последната не може да се освободи от отговорност, позовавайки се на добросъвестно поведение от страна на нейните служители. Оправдателната присъда служи като окончателния акт, по силата на който се установява незаконосъобразността на повдигнатото и поддържаното от прокуратурата обвинение в конкретен случай. Именно неизпълнението на това задължение независимо по какви причини е осъществено е основание за възникване на гаранционната отговорност на прокуратурата. Поради това прокуратурата не може да се освободи от отговорност по реда на ЗОДОВ, установявайки, че нейните служители са действали добросъвестно. Крайният акт, с който се определя законосъобразността или не на обвинението е влязлата в сила оправдателна присъда. Именно с нея се констатира незаконосъобразността на обвинението. Това сочи на извода, че това е обективна отговорност, която се носи винаги, когато са налице посочените в разпоредбата предпоставки.

При така установените по делото факти съдът приема, че е осъществен съставът на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Спрямо ищцата е повдигнато обвинение за извършено престъпление от общ характер като с влязла в сила присъда е била признат за невинна и оправдана по така повдигнатото обвинение за престъпление по чл. 116, ал.1, т.4, алт. 2, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК. Без значение за тази отговорност е това дали на определен етап от производството действията на прокуратурата са били законосъобразни и обосновани с оглед на събраните до този момент доказателства или дали при извършването им са спазени всички предвидени процесуални правила. Без значение е и това какво е било вътрешното убеждение на длъжностните лица, извършили съответното действие или дали същите са действали правомерно. Отговорността е обективна и е без значение кои от правозащитни органи – съд, прокуратура и разследващи органи, и в каква степен с действията си те са допринесли за увреждането. Прокуратурата на РБ е процесуален субституент на Държавата по иска и не може да се освободи от отговорност, нито тя да бъде намалена поради това, че цялостното увреждане е причинено и от действия на други държавни органи по чл. 2 ЗОДОВ, като е без значение дали действията им са били процесуално законосъобразни и вината на длъжностите лица – *решение № 70/29.03.2016 г. по гр. д. № 5257/2015 г. на IV г. о. на ВКС.*

Налице са всички елементи от фактическия състав на отговорността по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ.

По размера на вредите:

Размерът на обезщетението на доказаните неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД обаче не е абстрактно понятие. Във всеки случай, за да отговаря на критерия справедливост, определеното от съда обезщетение следва при отчитане на всички релевантни по делото обстоятелства, относими към пострадалото лице и претърпените от него увреждания по най-пълнен начин да обезщетява претърпените болки и страдания и в този смисъл да се явява техен паричен еквивалент. Конкретно при исковете по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ такива правно релевантни обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления – умишлени или по непредпазливост; дали ищецът е оправдан по всички обвинения или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство, включително дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му; вида на взетата мярка за неотклонение, другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца – има ли влошаване на здравословното му състояние и в каква степен и от какъв вид е то, конкретните преживявания на ищеца, и изобщо – цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му – семейство, приятели, професия и професионална реализация, обществен отзвук и др. Обезщетението, отчитайки установените по безспорен начин релевантни обстоятелства, следва в най-пълнен смисъл да обезщети претърпените болки и страдания, явявайки се своеобразен паричен еквивалент на същите. Обезщетението за неимуществени вреди се определя глобално – за всички претърпени неимуществени вреди от този деликт.

При претендирана отговорност на държавата за вредите, причинени на граждани от действията на правозащитните органи, в тежест на пострадалия е да докаже засягането на съответното благо и с това, ако са доказани останалите елементи от фактическия състав на този вид отговорност, искът за обезщетение е доказан в своето основание. Не е в тежест на пострадалия да докаже всяко свое негативно изживяване, изразило се в душевно страдание, неудобство, безпокойство, срам, както и подобни изживявания, произтекли от причинени или свързани със съответните ограничения физически страдания – виж *решение № 138 от 8.05.2013 г. по гр. д. № 637/2012 г. на IV г. о. на ВКС*, *решение № 434/25.11.2015 г. по гр. д. № 2934/2015 г. на IV г. о. на ВКС*. Нормално е да се приеме, че по време на цялото наказателно производство лицето, обвинено в извършване на престъпление, за което в последствие е оправдано, изпитва неудобства, чувства се унижено, а също така е притеснено и несигурно, накърняват се моралните и нравствените ценности у личността, както и социалното му общуване като в тази именно връзка е и възприетото в съдебната практика разбиране, че при установяване на този вид неимуществени вреди, не бива да се изхожда само от формалните, външни доказателства – *решение № 480/23.04.2013 г. по гр. д. № 85/2012 г. на IV г. о. на ВКС*, *решение № 388/02.12.2013 г. по гр. д. № 1030/2012 г. на IV г. о. на ВКС*, *решение № 466/09.05.2016 г. по гр. д. № 2978/2015 г. на IV г. о. на ВКС*. В останалите случаи, на търсене

и съответно установяване на увреждания над обичайното като интензитет и вид, съдът може да ги уважи само при успешно проведено главно и пълно доказване на вредите и причинната връзка – виж *решение от 11.03.2013 г., по гр. д. № 1107/2012 г. на IV г. о. на ВКС и решение от 15.01.2013 г., по гр. д. № 1568/2011 г. на IV г. о. на ВКС.*

Принципът за справедливост включва в най-пълна степен компенсиране на вредите на увреденото лице от вредоносното действие и когато съдът е съобразил всички доказателства, релевантни към реално претърпените от увреденото лице морални вреди /болки и страдания/, решението е постановено в съответствие с този принцип.

Така, за да определи размера на обезщетението за неимуществени вреди, съдът съобрази следното:

- възрастта на ищеца, С. Р., към датата на повдигане на обвинението на 18 г., а към дата на влизане в сила на оправдателната присъда 25 г.;

- от момента на привличане на ищеца като обвиняем до влизане в сила на оправдателната присъда е изминал период от 7 г. и 9 месеца;

- обвинението е повдигано за тежко умишлено престъпление против личността, за което не е приложим институтът на чл. 78а НК;

- ищцата е задържана за 24 часа, след това за 72 часа и след това е взета мярка за неотклонение задържане под стража на 03.05.2015 г., като задържането под стража е продължило до 12.05.2015 г. – 9 дни /след което е взета мярка за неотклонение подписка/ или общият период на задържане е 12 дни;

- участие в процесуално-следствени действия по ДП № 27/2016г. по описа на СДВР /ДП № 1010/2015г. по описа на 02 РУ-СДВР/, пр. пр. № 7109/2015 г. по описа на СГП, а именно: на 01.05.2015г. и на 31.10.2018г. – за предявяване на постановление за привличане на обвиняем; на 01.05.2015г. и на 31.10.2018г. – за разпит на обвиняем; на 02.06.2016г. и на 30.06.2016г. - за разпит на свидетел по реда на чл. 223 от НПК; на 01.12.2016г., на 02.02.2017г., 15.11.2018г. - за предявяване на материалите по разследването;

- в съдебната фаза С. С. Р. се е явила лично на повече от 20 съдебни заседания пред СГС и САС;

- чистото съдебно минало на ищцата, което се установява от приложените справки за съдимост;

- наказателното преследване макар и за тежко умишлено престъпление е продължило повече от рамките на разумния срок;

Не са събрани доказателства да са настъпили трайни, тежки и необратими увреждания на психиката на ищеца, липсват и данни за увреждане на физическото здраве на ищеца в причинна връзка с процесната наказателна репресия.

Въпреки това се установява, че наказателното преследване се е отразило тежко върху живота на ищцата – семейство, приятели – виж показанията на свидетеля Г.М.С.. Ищцата е имала негативни чувства от факта на обвинението, изолирала се е от близки и приятели,

нарушени са били социалните ѝ контакти. Съдът съобрази като отегчаващ фактор възрастта на С. С. Р., току-що навършила пълнолетие към дата на привличане като обвиняем, все още ученичка, като именно в този период ищцата е била задържана под стража за 12 дни. Без съмнение обвинението се е отразило на начина на живот на ищцата, свидетелят Стоименов твърди, че ищцата често сменяла работата си, тъй като често се явяла в съдебни заседания.

Съдът взе предвид и обществено-икономическите отношения и отражението им към размера на неимуществените вреди към датата на влизане в сила на оправдателната присъда – 2023 г. Налице е връзка между стандарта на живот в страната и претърпените вреди, респективно размера на обезщетението. От статистическа гледна точка /публикуваните данни в интернет страницата на НСИ/ в последните години /включително и към 2023 г./ се наблюдават тенденции относно увеличаване средногодишния доход и разход на лице от домакинството, както и тенденции за увеличаване на минималната работна заплата и същевременно спадане на покупателната способност. Тези критерии следва да бъдат съобразени от съда, като израз на конкретните обществено-икономически отношения при определянето на обезщетението по чл. 52 ЗЗД.

При съобразяване на всичко изложено съдът намира, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди за ищцата следва да бъде в размер на **15 000 лв.** Подобен размер на обезщетението съдът намира, че е съобразен с изискванията на справедливостта, съобразно всички факти и обстоятелства по делото. За разликата над 15 000 лв. до претендирания размер 45 000 лв. претенцията ще се отхвърли.

С т. 4 от ТР № 3/22.02.2005 г. по тълк. д. № 3/ 2005 г. ОСГК на ВКС се приема, че по иска по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ датата на влязлата в сила оправдателна присъда е начална за забавата. Оттук и като законна последица върху уважения размер главната претенция в размер на 15 000 лв. ще се присъди и законната лихва от **31.01.2023 г.** /датата на влизане в сила на оправдателната присъда/ до окончателното изплащане.

По разноските:

При този изход на спора разноски се дължат по съразмерност. Разноски се претендират само от ищеца.

Разноски се претендират само от ищеца.

Съгласно чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Прокуратурата на Република България следва да заплати на ищеца сума в размер на **10 лв.** – държавна такса, тъй като отговорността за разноски на ответника не е обусловена от уважената част от претенцията.

Претендирано е адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА. Уговарянето на осъществяваната от адвоката правна помощ като безплатна не се презумира и следва да бъде установено от данните по делото, но изявленията за наличие на конкретно основание за оказване на безплатна помощ по чл.38, ал.1 ЗА обвързват съда и той не дължи проверка за съществуването на конкретната хипотеза. В този случай нарочно доказване на

предпоставките за предоставяне на безплатна адвокатска помощ в основното производство по делото не е необходимо да се провежда. Налице са предпоставките на чл. 38, ал. 1 ЗА, в договора за правна защита и съдействие изрично е посочен чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА. Минималното адвокатско възнаграждение в случая е 4250 лв. – по аргумент от чл. 7, ал. 2, т. 4 Наредба № 1 от 2004 г. за минималните адвокатски възнаграждение /която служи като ориентир при определяне на възнагражденията/. Или по съразмерност от тази сума на П. Г. следва да се присъди сумата от **1416.67 лв.**

Водим от горното, **СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД**

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратура на Република България с административен адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати на С. С. Р., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж. к. ****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, сумата в размер на **15 000 лв.** - представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение за извършено престъпление по чл. 116, ал.1, т.4, алт. 2, вр. чл. 115, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 18, ал. 1 НК, за което С. С. Р. е призната за невиновна и оправдана с Присъда № 260011 от 25.02.2022г. по НОХД 973/2019 г. на СГС. НО, 14 - ти състав, потвърдена с Решение № 386 от 13.12.2022 г. по ВНОХД № 726/2022 г. на Апелативен съд - София, НО, 4-ти състав, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 31.01.2023 г. /датата на влизане на присъдата в сила/ до окончателното изплащане на сумата, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от **10 лв.** – за заплатена държавна такса, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над присъдения размер от 15 000 лв. до пълния претендиран размер от 45 000 лв.

ОСЪЖДА Прокуратура на Република България с административен адрес: гр. София, бул. „Витоша“ № 2, да заплати на адвокат П. Т. Г. от АК - София, личен номер *****, със служебен адрес: гр. София, ж. к. ****, на основание чл. 38, ал. 2 ЗА, сумата от **1416.67 лв.** - адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ на С. С. Р..

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд с въззивна жалба в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____